

Selvitys
vihannesviljelijöiden
valmiuksista tehdä
luonnon
monimuotoisuutta
tukevia toimia
avomaan
puutarhatiloilla

Sofia Pyhälä 19.3.2026

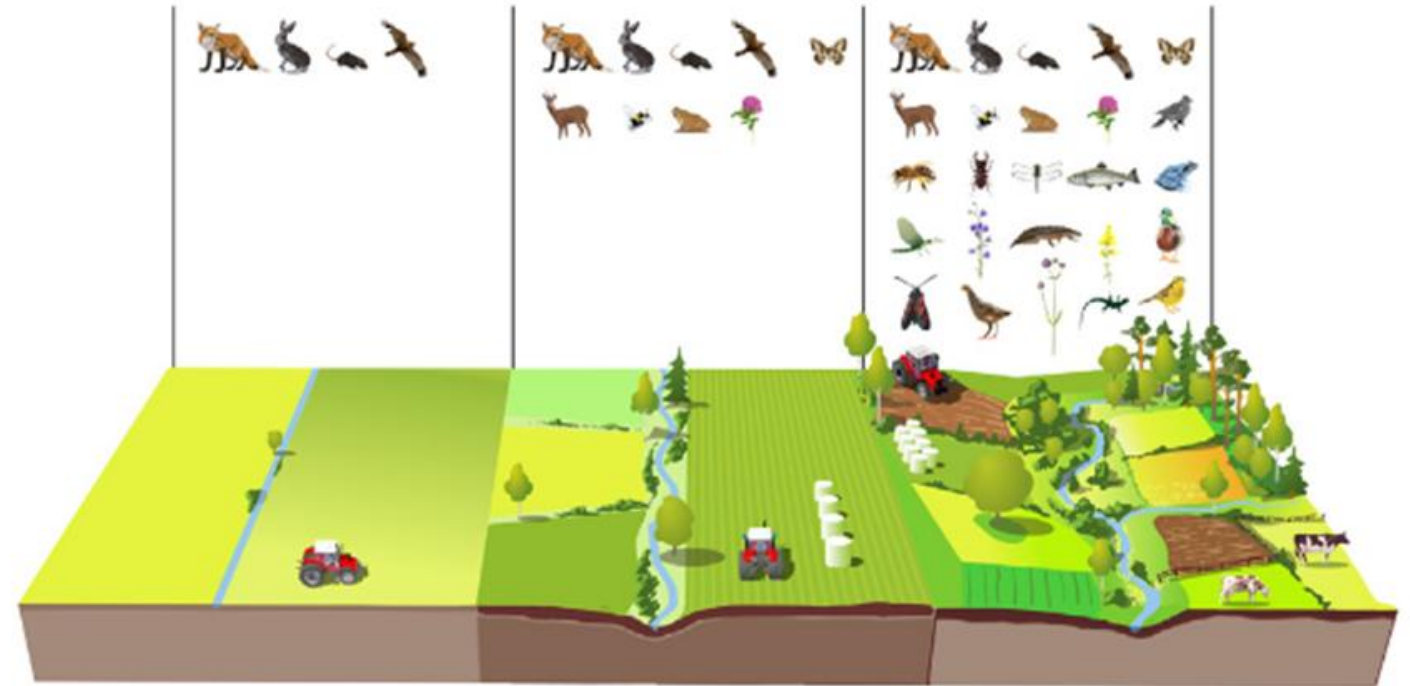

Kuva: Sofia Pyhälä

Taustaa

Luonnontila viljely-
ympäristöissä
heikkenee:

- Tilakoot kasvavat
- Tuotanto eriytyy
- Laidunnuksen vaikutus jää pois
- Vihannesviljelyn yksilajisuus

Kuva: Robertsson, J. GRÖN INFRASTRUKTUR OKTOBER 2021.
Mångfald i jordbrukslandskapet. Naturvårdsverket.

Aineisto ja menetelmät

Työn tilaajana toimi Luonnonvarakeskus

Kvalitatiivinen haastattelututkimus

Haastattelut toteutettiin etänä

Puolistrukturoitu kysymyksenasettelu

Haastattelujen litterointi

- 8 tuntia 16 minuuttia

Osallistujat

- Haastatteluun osallistui 12 viljelijää, 11 tilaa
 - Luomutilat 6 kpl
 - Tavanomaiset tilat 5 kpl
- Tilojen kokojakauma 4–200 ha
- Osallistujien viljelyhistoriassa suurta hajontaa
- Tilojen markkinointikanavat
 - Keskusliikkeet
 - Teollisuuden sopimusviljely
 - Ruokakaupat ja ravintolat
 - Reko-piirit
 - Suoramyynti

Tutkimuksen rajoitteet

Haastateltavat eivät välttämättä vastanneet kaikkiin kysymyksiin

- Ei voida tehdä määrällistä analyysiä

Osa nosti esiin tärkeitä näkökulmia joita ei kysytty

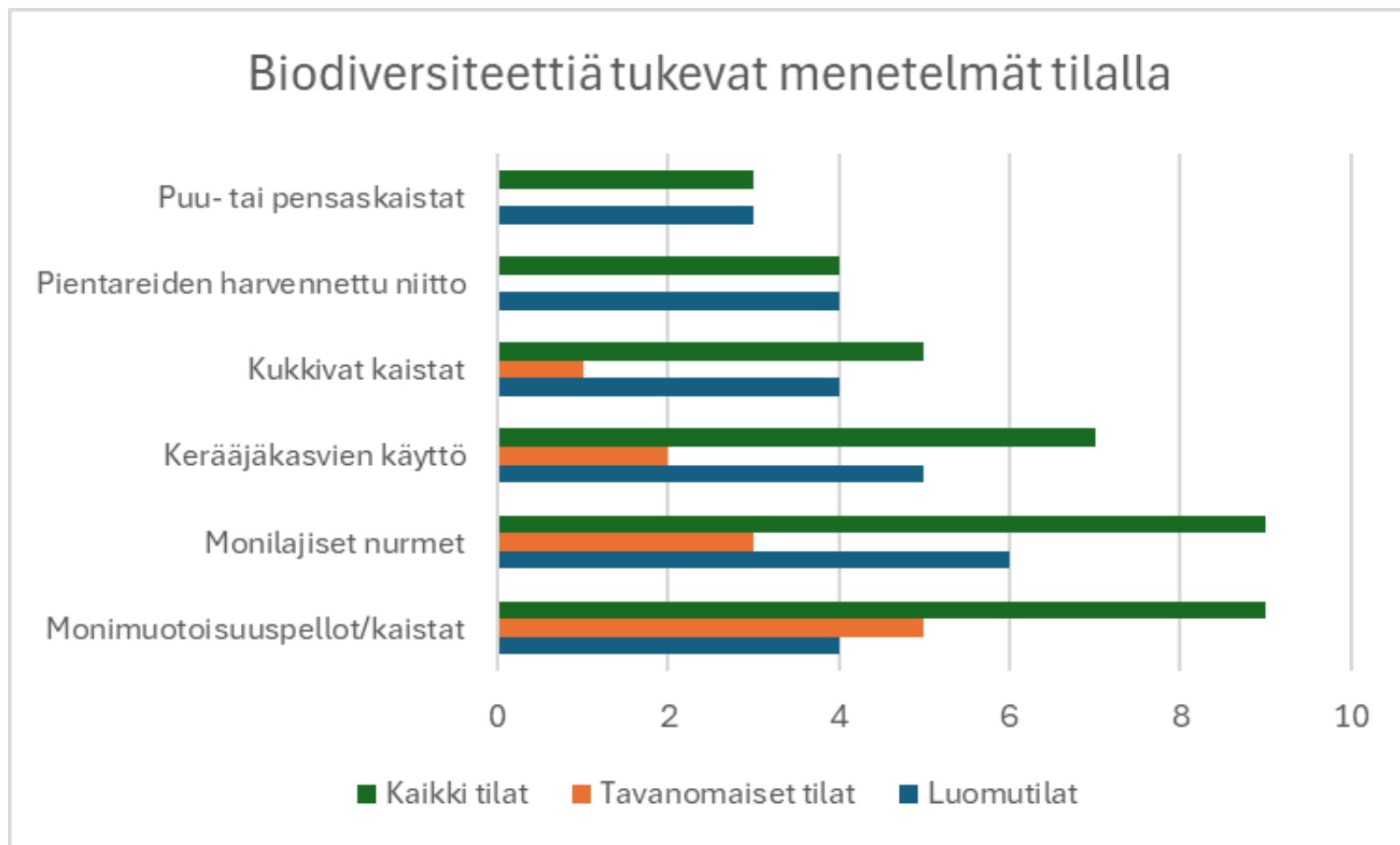
Haastatteluun valittiin tiloja, joilla tiedettiin olevan käytössä monimuotoistamismenetelmiä

- Ei voida yleistää

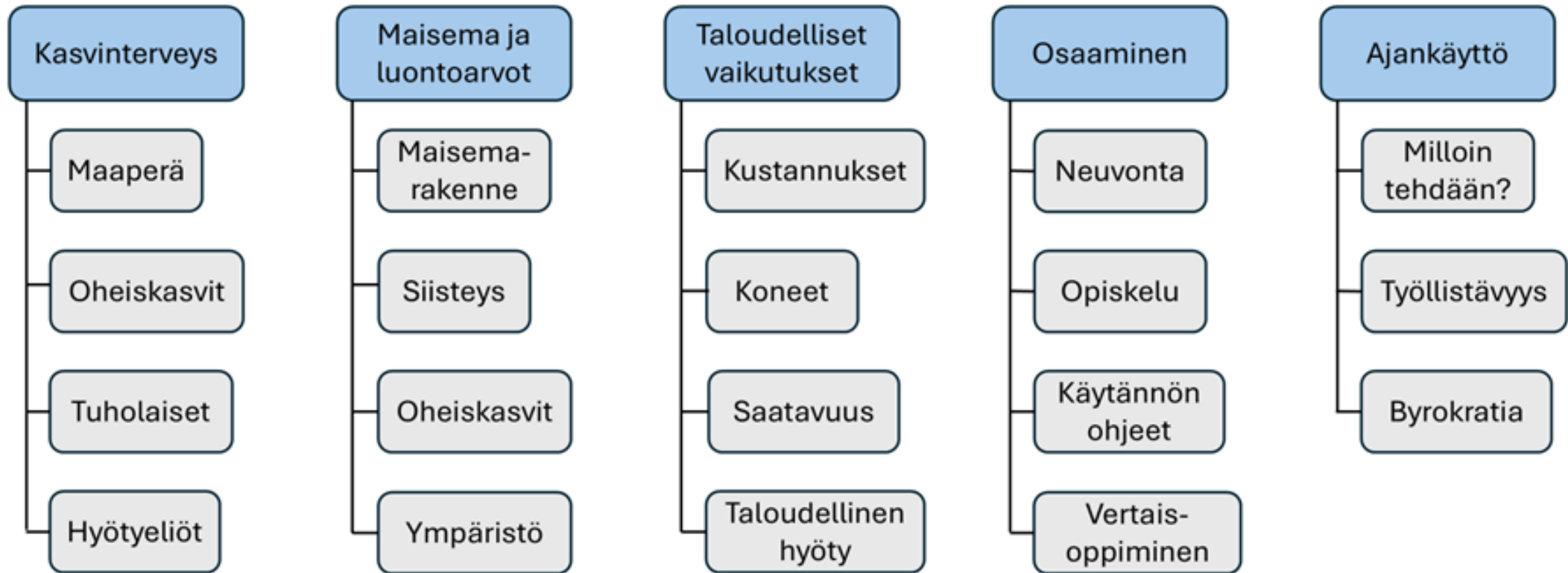
Viljelijöiden näkemys luonnon monimuotoisuudesta

- Viljelykasvien alueellinen ja ajallinen monimuotoisuus
- Tasapaino luonnon ja viljelytoimien välillä
- Maaperän hyvinvointi
- Luonnon eliöiden monilajisuus
- Ymmärrys viljelytoimien kokonaisvaikutuksista
- Luonnon systeemien vaaliminen
- Peltosaarekkeet ja muut luonnontilaiset alueet viljely-ympäristössä

Tiloilla käytössä olevia toimia

Päätöksentekoprosessi kategorioittain

Erot tuotantosuunnittain

Luonnonmukainen tuotanto

- Luomuviljelijät antoivat keskimäärin perusteellisempia vastauksia
 - Luomun systeminen ajattelu
- Ennakoivat torjuntamenetelmät
 - Monipuolinen viljelykierto
 - Hyötyeliöiden suosiminen

Tavanomainen tuotanto

- Tehokkuus
- Ongelmiin halutaan nopeita ratkaisuja

Johtopäätökset

Merkittäviä tekijöitä päätöksentekoprosessissa

- Vaikutukset tuotantoon ja talouteen
- Vaikutukset ympäristön visuaaliseen ilmeeseen
- Viljelijällä oleva tieto ja osaaminen aiheesta
- Tilan tuotantosuunta
- Havainnot positiivisista muutoksista

Ehdotuksia biodiversiteettitoimien käyttöönoton tueksi

- Kiertävä biodiversiteettiasiantuntija
- Tukiehtojen tarkistus biodiversiteettitoimien osalta

Kiitokset

- Haastattelututkimukseen osallistuneet viljelijät
- Anne Nissinen, Luonnonvarakeskuksen erikoistutkija.
- Matti Salo, Luonnonvarakeskuksen erikoistutkija.
- Kirsi Mäkinen, Lehtori, HAMK

”...Niin se on ehkä se ydin siinä mitä itse ajattelee, että ruoantuotanto on kuitenkin se mitä varten tätä tehdään, että silloinhan jos me ei tuoteta ruokaa niin miksi ne on peltona? Nehän voisi olla monimuotoisena, minä muuna tahansa sitten olemassa, jos ei tavoite ole ruoantuotanto.”